

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА
Факультет економіки і підприємництва

Кафедра обліку і оподаткування

Допущено до захисту

“ _____ ” _____ 2023 р.

Зав. кафедри, д.е.н., професор

_____ **Мельник Л.Ю.**

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
МАГІСТРА

ОБЛІК І ВНУТРІШНЬОГОСПОДАРСЬКИЙ КОНТРОЛЬ
ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ТОВ «ДАН-ФАРМ УКРАЇНА»
КАГАРЛИЦЬКОГО РАЙОНУ КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Виконав – студент 2 курсу, групи 22м-з-о/а
освітньої програми «Облік і оподаткування»
спеціальності 071 Облік і оподаткування
Слатвинська Надія Михайлівна

Науковий керівник – к.е.н., доцент
Михайловина Світлана Олексіївна

Умань – 2023

Реферат
на кваліфікаційну роботу:
**«Облік і внутрішньогосподарський контроль фінансових результатів ТОВ
«Дан-Фарм Україна» Кагарлицького району Київської області»**
студентки факультету економіки і підприємництва
Уманського національного університету садівництва
Слатвинської Надії Михайлівни

На нинішньому етапі функціонування вітчизняної економіки під впливом воєнних ризиків та нестабільності суб'єкти господарювання повинні забезпечувати необхідний рівень фінансових ресурсів, завдяки якому вони б мали можливість повноцінно здійснювати свою господарську діяльність та свої функції перед державою. Стабільність фінансового стану підприємств забезпечується отриманням максимального прибутку за мінімальних витрат. Проте це залежить від правильності відображення доходів і витрат у бухгалтерській звітності, оцінці кінцевих фінансових показників та управлінських рішень щодо подальшого розвитку підприємства, які приймаються керівництвом на основі наданої інформації, тобто від правильного обліку та внутрішньогосподарського контролю фінансових результатів.

Структурно кваліфікаційна робота складається з трьох розділів. Загальний зміст роботи викладено на 48 сторінках друкованого тексту. Робота містить 10 таблиць, 5 рисунків. Список використаних джерел налічує 41 наукову працю та Інтернет-ресурсів.

Метою роботи є розкриття теоретичних основ обліку і внутрішньогосподарського контролю фінансових результатів; дослідження особливостей обліку фінансових результатів на конкретному підприємстві та аналізі фінансового стану підприємства; розробки пропозицій щодо удосконалення обліку і внутрішньогосподарського контролю фінансових результатів.

Перший розділ – теоретичний. В ньому розглядаються теоретичні аспекти сутності поняття «фінансовий результат», а також нормативно-правове забезпечення та проблеми обліку фінансових результатів.

Другий розділ – практичний. В ньому наводиться загальна характеристика підприємства, аналіз фінансових результатів та фінансового стану підприємства, досліджується облікова політика підприємства щодо фінансових результатів.

У третьому розділі розглядається механізм обліку і внутрішньогосподарського контролю фінансових результатів і наводяться рекомендації щодо його удосконалення.

Анотація

Кваліфікаційна робота присвячена дослідженню теоретичних, методичних та практичних проблем обліку і внутрішньогосподарському контролю фінансових результатів ТОВ «Дан-Фарм Україна» Кагарлицького району Київської області. В роботі здійснено аналіз основних показників прибутковості, рентабельності та фінансової стійкості підприємства, облікової політики підприємства і запропоновано шляхи вдосконалення обліку і внутрішньогосподарського контролю фінансових результатів.

Ключові слова: облік, внутрішньогосподарський контроль, фінансові результати, доходи, витрати, прибуток, збиток.

Abstract

The thesis is devoted to the study of theoretical, methodological and practical problems of accounting and internal control of financial results of Dan-Pharm Ukraine LLC in Kaharlyk district of Kyiv region. The paper analyzes the main indicators of profitability and financial stability of the enterprise, accounting policy of the enterprise and suggests ways to improve accounting and internal control of financial results.

Keywords: accounting, internal economic control, financial results, income, expenses, profit, loss.

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ І ВНУТРІШНЬОГОСПОДАРСЬКОГО КОНТРОЛЮ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ	6
РОЗДІЛ 2. ПРАКТИЧНІ ПІДХОДИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ І ВНУТРІШНЬОГОСПОДАРСЬКОГО КОНТРОЛЮ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ	11
2.1. Загальна характеристика підприємства та основних фінансових показників діяльності ТОВ «Дан-Фарм Україна»	11
2.2. Облікова політика підприємства щодо фінансових результатів та їх внутрішньогосподарського контролю	24
РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ І ВНУТРІШНЬОГОСПОДАРСЬКОГО КОНТРОЛЮ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ	31
ВИСНОВКИ	40
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	44

ВСТУП

Сьогодні, коли вітчизняним суб'єктам господарювання доводиться працювати в умовах постійних воєнно-політичних та соціально-економічних викликів питання результативності їх діяльності, зокрема отримання прибутку, має вирішальне значення. Відповідно, загострюється й проблема обліку, визначення та управління фінансовими результатами, що є основною підсумковою характеристикою ефективності господарювання. Саме від них безпосередньо залежить успішність діяльності підприємств та, більше того, можливості його подальшого існування.

З огляду на це виникає необхідність переосмислення теоретико-методологічних підходів до бухгалтерського обліку, насамперед організації та ведення обліку фінансових результатів діяльності, а також його внутрішньогосподарського контролю, від яких безпосередньо залежить якість управління підприємством. Відповідно, важливість цього питання підтверджує актуальність дослідження з цього напрямку і визначила вибір теми кваліфікаційної роботи.

Питання бухгалтерського обліку та економічного аналізу фінансових результатів наведені в наукових працях вітчизняних науковців, таких як: С.В. Брік, Ф.Ф. Бутинець, О.О. Вороніна, Р.В. Лукаш, О.О. Мардус, О.В. Назаренко, Р.В. Скалюк, А.О. Сторчак, Н.В. Уткіна та інших. Їв внесок у наукове рішення цієї проблеми незаперечний, проте для кожного підприємства варто застосовувати індивідуальний підхід до отримання та контролю його фінансових результатів.

Метою роботи є розкриття теоретичних основ обліку і внутрішньогосподарського контролю фінансових результатів; дослідженні особливостей обліку фінансових результатів на конкретному підприємстві та аналізі фінансового стану підприємства; розробки пропозицій щодо удосконалення обліку і внутрішньогосподарського контролю фінансових результатів.

Досягнення мети дослідження обумовило виявлення і розв'язання наступних завдань:

- здійснити теоретичний аналіз концептуальних підходів щодо визначення сутності та значення фінансових результатів; розглянути нормативно-правове забезпечення та проблеми обліку і контролю фінансових результатів;
- проаналізувати показники доходів, витрат та фінансових результатів;
- встановити стан обліку і контролю фінансових результатів діяльності підприємства;
- розробити напрями вдосконалення обліку і контролю фінансових результатів.

Об'єктом дослідження є процес обліку і внутрішньогосподарського контролю фінансових результатів ТОВ «Дан-Фарм Україна» Кагарлицького району Київської області.

Предметом дослідження є теоретико-методичні підходи до управління фінансовими результатами діяльності.

Методи дослідження. У ході дослідженні теоретичних основ обліку і внутрішньогосподарського контролю фінансових результатів діяльності підприємства, для виявлення напрямів їх зміни та виявлення чинників, що впливають на результативний показник застосовувався: системний аналіз; методи індукції, дедукції, абстракції і формальної логіки; порівняння та деталізації; формалізація і моделювання; графічний метод. Теоретико-методологічною базою кваліфікаційної роботи стали наукові праці вітчизняних і зарубіжних вчених, присвячені дослідженню основних аспектів, концептуальних ідей і проблеми обліку і внутрішньогосподарського контролю фінансових результатів, дані фінансової звітності підприємства та Інтернет-джерела.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ І ВНУТРІШНЬОГОСПОДАРСЬКОГО КОНТРОЛЮ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

У мінливих умовах господарювання ключовим індикатором, що характеризують ефективність діяльності підприємства, є фінансовий результат – прибуток чи збиток, а метою діяльності будь-якого господарюючого суб'єкта в є одержання максимального прибутку із залученням мінімальних витрат. Відповідно, розуміння змісту та особливостей облікового відображення фінансових результатів підприємств, а також їх удосконалення з метою прийняття ефективних управлінських рішень щодо подальшого його розвитку – головна передумова підвищення ефективності діяльності. Проте нині як у вітчизняній, так і зарубіжній економічній літературі, так і нормативному регулюванні немає єдиного підходу до теоретичних основ обліку і внутрішньогосподарського контролю фінансових результатів. Розглянемо основні підходи до визначення ключових понять таких як «фінансовий результат» і «внутрішньогосподарський контроль».

Діючи в Україні нормативні, спрямовані на забезпечення регламентації бухгалтерського обліку, на достатньому рівні регламентують порядок формування фінансових результатів діяльності підприємства. До основних нормативних документів, що висвітлюють це питання належать: Господарський кодекс України [1], Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [2], Податковий кодекс України [3], Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку [4], Міжнародні стандарти фінансової звітності [5], Концептуальні основи складання та подання фінансових звітів [6] та інші. Крім того, варто виділити і внутрішні регулятивні документи окремого підприємства, зокрема облікову політику, накази, розпорядження тощо. Проте ці нормативні акти не містять чіткого визначення суті фінансового результату, а характеризуються його економічні складові: доходи і витрати підприємства, співставлення яких і демонструє результативність діяльності. Трактуювання

сутності складових фінансового результату, викладених у нормативних актах, представлена у таблиці 1.1.

Таблиця 1.1

Трактування складових фінансового результату, викладених
у нормативних документах

Назва нормативного документу	Трактування сутності складової фінансового результату
1	2
Господарський Кодекс [1]	«..показником фінансових результатів господарської діяльності суб'єкта господарювання є прибуток (збиток), який визначається шляхом зменшення суми валового доходу суб'єкта господарювання за певний період на суму витрат та амортизаційних відрахувань».
Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [2]	«...витрати – зменшення економічних вигод у вигляді зменшення активів або збільшення зобов'язань, що призводить до зменшення власного капіталу (за винятком зменшення капіталу за рахунок його вилучення або розподілення власниками)».
	«...доходи – збільшення економічних вигод у вигляді збільшення активів або зменшення зобов'язань, яке призводить до зростання власного капіталу (за винятком зростання капіталу за рахунок внесків власників)».
Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [7]	«..сукупний дохід – зміни у власному капіталі протягом звітного періоду внаслідок господарських операцій та інших подій (за винятком змін капіталу за рахунок операцій з власниками)».
	«..інший сукупний дохід – доходи і витрати, які не включені до фінансових результатів підприємства».
	«..чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) - дохід, що визначається шляхом вирахування з доходу від реалізації продукції, товарів, робіт, послуг (у тому числі платежів від оренди об'єктів інвестиційної нерухомості) наданих знижок, вартості повернутих раніше проданих товарів, доходів, що за договорами належать комітентам (принципалам тощо) та податків і зборів».
	«..прибуток – сума, на яку доходи перевищують пов'язані з ними витрати».
	«..збиток – перевищення суми витрат над сумою доходу, для отримання якого були здійснені ці витрати».
Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід» [8]	«..дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) – загальний дохід (виручка) від реалізації продукції, товарів, робіт або послуг без вирахування наданих знижок, повернення раніше проданих товарів та непрямих податків і зборів (податку на додану вартість, акцизного збору тощо)».
	«..чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) визначається шляхом вирахування з доходу від реалізації продукції, товарів, робіт, послуг наданих знижок, вартості повернутих раніше проданих товарів, доходів, що за договорами належать комітентам (принципалам тощо), та податків і зборів».

продовження таблиці 1.1

1	2
Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Дохід» [9]	«..витратами звітного періоду визнаються або зменшення активів, або збільшення зобов'язань, що призводить до зменшення власного капіталу підприємства (за винятком зменшення капіталу внаслідок його вилучення або розподілу власниками), за умови, що ці витрати можуть бути достовірно оцінені».
Міжнародний стандарт Бухгалтерського обліку 18 «Дохід» [10]	«..дохід – це валове надходження економічних вигід протягом періоду, що виникає в ході звичайної діяльності суб'єкта господарювання, коли власний капітал зростає в результаті цього надходження, а не в результаті внесків учасників власного капіталу».

У наукові джерелах також спостерігається неоднозначність в ідеях науковців при трактуванні економічної сутності поняття «фінансові результати». Зазвичай воно розглядається у з економічної та облікової точки зору в трьох аспектах, зокрема як: прибуток чи збиток; підсумок діяльності підприємства; приріст або зменшення вартості (капіталу) підприємства (табл. 1.2). Зі свого боку, міжнародна практика бухгалтерського обліку, виокремлює два основні підходи до визначення змісту фінансових результатів діяльності підприємства: 1) різниця між вартістю чистих активів підприємства протягом звітного періоду; 2) різниця між величинами його доходів і витрат діяльності протягом звітного періоду [11, с. 10].

Зважаючи на вище вказане, можемо підсумувати, що фінансовий результат – це кінцевий результат діяльності підприємства за звітний період, який виражається через прибуток або збиток та визначається шляхом співставлення розміру отриманих доходів з розміром понесених витрат. При чому правильність визначення фінансового результату залежить і від внутрішньогосподарського контролю його обліку та розрахунку.

Підходи до визначення поняття внутрішньогосподарського контролю також мають розбіжності. Хоча можна виокремити такі два основні їх напрями: 1) підходи, що розглядають внутрішньогосподарський контроль як внутрішній контроль; 2) підходи, що оцінюють внутрішньогосподарський контроль через призму основних змістовних ознак [12, с. 152].

Таблиця 1.2

Сутність категорії «фінансовий результат» за визначенням вітчизняних і зарубіжних науковців

Автор	Визначення
<i>Економічний зміст</i>	
Скасюк Р.В.	«...економічна категорія, яка формується поступово протягом фінансово-господарського року від різних видів діяльності і виражається чистим доходом (прибутком), який залишається у підприємства на власні потреби» [13].
Полятикіна Л.І., Новикова С.В.	«..це приріст (чи зменшення) вартості власного капіталу підприємства, що утворюється в процесі його підприємницької діяльності за звітний період» [14].
Вороніна О.О.	«якісна характеристика фінансово-господарської діяльності підприємства, яка у цілому характеризує результат економічних відносин підприємства та, зокрема, відображає значущість і сталість розвитку підприємства (з погляду отриманого доходу), впливовість на його фінансово-господарську діяльність чинників зовнішнього середовища (з погляду структури та обсягів витрат) і кількісно узагальнюється у вигляді прибутків (збитків), зміни власного капіталу, його окремих складових частин» [15].
Філімоненков О.С.	«..різниця між загальною сумою доходів і витрат на виробництво і реалізацію продукції, тобто його формування відбувається внаслідок взаємодії багатьох компонентів як з позитивним, так і з негативним значенням» [16].
<i>Обліковий зміст</i>	
Назаренко О.В., Лукаш Р.В.	«..фінансові результати – це виражений в грошовій формі показник результативності господарської діяльності суб'єкта господарювання шляхом зіставлення визначених доходів та витрат понесених на їх отримання, що може бути представлений у формі прибутку або збитку» [17].
Бутинець Ф.Ф., Олійник О.В., Шигун М.М., Шулепова С.М.	«приріст (зменшення) вартості власного капіталу підприємства, що утворився у процесі його підприємницької діяльності за звітний період» [18].
Сторчак А.О.	«..це результат діяльності суб'єктів господарювання, що визначається як різниця між сумами доходів та відповідних їм витрат, виражена у абсолютних показниках прибутку (збитку)» [19].
Знамеровська Т.М., Халевицька Т.Г.	«..кінцевий результат діяльності підприємства за звітний період, який виражається прибутком або збитком» [20].
Вакульчик О.М., Протасова ЄВ., Нечаєва А.А.	«..показник результативності господарської діяльності організації, який розраховується шляхом зіставлення доходів та витрат та виступає у формі прибутку чи збитку» [21].
Брік С.В., Мардус О.О.	«..співставлення доходів і витрат діяльності підприємства, може бути прибутком або збитком, що, у свою чергу, приводить до зростання (прибуток) або зменшення (збиток) власного капіталу» [22].

Визначення поняття «внутрішньогосподарський контроль» вітчизняних науковців подано у табл. 1.3.

Таблиця 1.3

Сутність поняття «внутрішньогосподарський контроль»

Автор	Трактування поняття
Бутинець Ф.Ф., Виговська Н.Г. та ін.	Внутрішньогосподарський контроль – перевірка відповідності діяльності підприємства поставленим завданням [23].
Усач Б.Ф.	«Внутрішньогосподарський контроль – контроль, що здійснюється власниками, бухгалтерськими, фінансовими та іншими функціональними службами підприємств» [24].
Коцупатрий М.М., Гуцаленко У.О.	Це контроль з боку господарства за діяльністю своїх підрозділів. При цьому перевіряється вся господарська діяльність або її окремі сторони [25].
Майданевич Ю.П.	Це вид контролю, система взаємопов'язаних ланцюгів; сукупність функцій, які здійснюються виконавцями; процес перевірки; форма зв'язку; сукупність методів та процедур, спостереження, сфера управлінської діяльності тощо [26].
Мурашко В.М., Сторожук Т.М., Мурашко О.В.	Це система постійного спостереження за ефективністю діяльності підприємств, збереженням і ефективністю використання цінностей і коштів, доцільністю і вірогідністю операцій та процесів [27].

Загалом, можемо зазначити, що процес внутрішньогосподарського контролю фінансових результатів передбачає упорядкування та налагодження системи контролю на підприємстві, який складається із заходів щодо її створення, постійного впорядкування, удосконалення її функціонування системи обліку та контролю визначення кінцевого результату діяльності підприємства, вираженого виражається через прибуток або збиток, що має вагоме значення для задоволення потреб управлінського персоналу, адже дає змогу встановити, які зміни необхідно внести в організацію діяльності та спрогнозувати подальший розвиток підприємства.

Отже, можемо зазначити, що нині у науковій літературі та виробничій практиці немає єдиного підхід щодо змісту фінансового результату діяльності підприємства, його вимірників та внутрішньогосподарського контролю. Фінансовий результат підприємства найчастіше ототожнюється із величиною отриманого прибутку чи збитку, проте вважаємо, що його доцільно визначати, оцінюючи фінансову стійкість підприємства.

РОЗДІЛ 2. ПРАКТИЧНІ ПІДХОДИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ І ВНУТРІШНЬОГОСПОДАРСЬКОГО КОНТРОЛЮ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ У ТОВ «ДАН-ФАРМ УКРАЇНА»

2.1. Загальна характеристика підприємства та основних фінансових результатів його діяльності

ТОВ «Дан-Фарм Україна» – підприємство, розташоване у с. Халча, Кагарлицького району Київської області, що має належить данському холдингу Agro East A/S. Основним видом діяльності є розведення свиней, крім того воно може здійснювати: вирощування зернових культур (крім рису), бобових культур і насіння олійних культур; оптову торгівлю зерном, необробленим тютюном, насінням і кормами для тварин; оптова торгівлю живими тваринами; сільськогосподарськими машинами й устаткуванням; іншими машинами й устаткуванням.

Історія підприємства починається у 2000 р., коли данські фермери вирішили розвивати рослинництво в Україні, у м. Жмеринка Вінницької області. У 2001 р. офіційно було створено ТОВ «Дан-Фарм Україна», діяльність якого була пов'язана з вирощуванням сільськогосподарських культур. На початку 2003 р. компанія переїхала до Київської області, а в 2005 р. викупили радянську ферму у с. Халча та почали її реконструкцію та обладнання для вирощування свиней.

У 2009 р. ввели в експлуатацію власний комбикормовий завод потужністю 7 т сухого корму на годину, що дозволило підтримувати високу якість та безпечність кормів. У 2014-го потужності комплексу склали 3000 свиноматок, здатних давати до 110 тис. поросят на рік. Того ж року придбали ферму в с. Грозине Житомирської області (підрозділ має назву ТОВ «ДФУ Агро»), що призначена тільки для відгодівлі свиней з репродуктора у Халчі. Планова потужність комплексу – 24 тис. голів, що дозволить відгодовувати 100 тис. товарних свиней на рік. Для забезпечення ферми власними кормами, підрозділ

на Житомирщині починає займатися рослинництвом [28]. Загалом же ТОВ «Дан-Фарм Україна» володіє ТОВ «ДФУ-Агро» на 99,98%, а 0,02% належить данській материнській компанії.

Основними напрямками діяльності ТОВ «Дан-Фарм Україна» є свинарство та рослинництво. Щодо свинарства, ТОВ «Дан-Фарм Україна» – це ферма повного циклу виробництва, до складу якої входять маточник та цех дорощування. Загальний обсяг виробництва сягає 110 тис. поросят на рік, а потужності розраховані на одночасне утримання 3 тис. свиноматок; 8–9 тис. підсисних поросят; 1, 2 тис. голів ремонтного молодняку; 30 кнурів; 15 тис. поросят на дорощуванні (масою до 30 кг). ТОВ «ДФУ Агро» – відгодівельник, де наразі частину (20 тис.) товарних поросят з ТОВ «Дан-Фарм Україна» відгодовують до забійних кондицій. Після повного завершення реконструкції ферми виробнича потужність сягне 100 тис. товарних свиней на рік [28]. Організаційна структура підприємства представлена на рис. 2.1.

У свинарстві застосовують данські технології виробництва та генетику. Для підприємства важливо цілодобово контролювати виробництво. Для цього використовують сучасне програмне забезпечення, зокрема CloudFarms. Підприємство дотримується всіх ветеринарно-санітарних норм виробництва. Зокрема, під час будівництва ключовою вимогою було дотримання санітарної зони у 1,5 км. Завдяки цьому підтримують добросусідські стосунки з громадою сіл, де діють розміщені свинокомплекси.

Вирощування сільськогосподарських культур є важливим напрямком діяльності підприємства, оскільки забезпечує кормовою сировиною, що не лише оптимізує витрати на утримання тварин, але й дозволяє контролювати якість та біобезпеку комбікормів. Крім того, власне рослинництво дає змогу отримувати додатковий прибуток від продажу врожаю.

Підприємство вирощує кукурудзу, соняшник, озиму пшеницю та ячмінь, застосовуючи найкращі сорти насіння, якісні добрива (у тому числі органічних добрив зі свиноферм), сучасні засоби захисту рослин, чітке дотримання сівоzmіни, сучасну сільськогосподарську техніку для культивації полів та збору

врожаю. Більшість зібраного урожаю переробляється на двох власних комбікормових заводах, які виготовляють 30 тис. т комбікормів на рік. У годівлі свиней практикують додавання гібридного жита у раціони, що дозволяє знизити собівартість кормів без зниження виробничих показників.

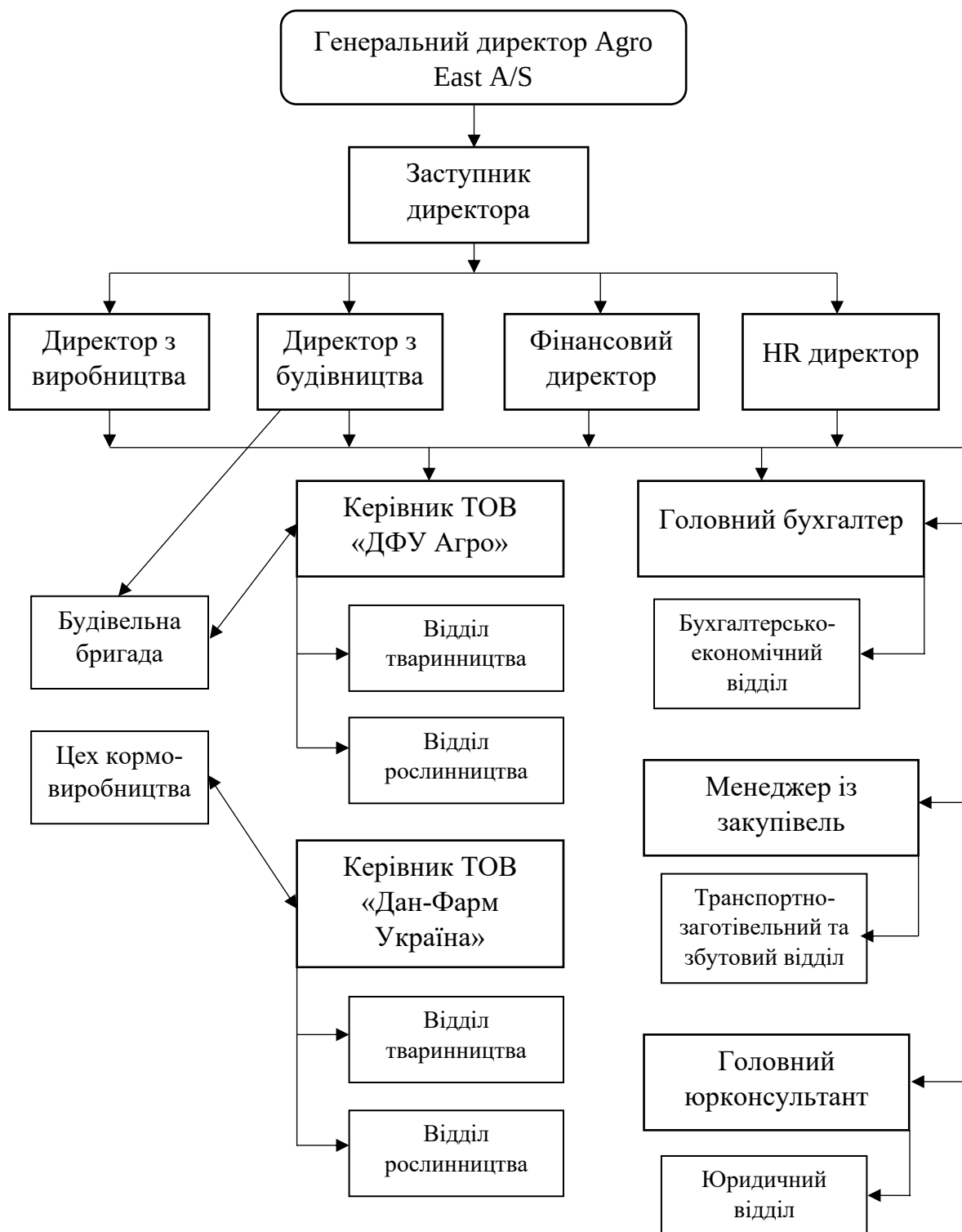

Рис. 2.1. Організаційна структура ТОВ «Дан-Фарм Україна»

Станом на 01.01.2023 р. загальне поголів'я ТОВ «Дан-Фарм Україна» налічувало 50,638 тис. свиней, маточне поголів'я – 3,48 тис. гол., а реалізація на забій у живій масі за 2022 р. склала 8,933 тис. т. Основні виробничі показники свинарського напрямку підприємства за звітний рік наведено у таблиці 2.1.

Таблиця 2.1

Основні виробничі показники напрямку свинарства у
ТОВ «Дан-Фарм Україна»

№ з/п	Показник	Значення
<i>Репродуктор</i>		
1.	Породи	Ландрас, Йоркшир
2.	Кількість свиноматок, гол.	3480
3.	Кількість відлучених поросят на свиноматку на рік, гол.	34
4.	Кількість живонароджених поросят, гол.	16,5
5.	Відлучено поросят на гніздо, гол.	14,3
6.	Вік поросят на момент відлучення, днів	30
7.	Маса поросят на момент відлучення, кг	6,2
8.	Відсоток запліднюваності, %	94
9.	Кількість опоросів на рік	2,27
<i>Дорощування</i>		
10.	Середньодобовий приріст, г/доба	420
11.	Вік досягнення маси 30 кг, днів	85
<i>Відгодівля</i>		
12.	Середньодобовий приріст, г/доба	960
13.	Середня забійна маса, кг	115
14.	Вік досягнення забійної маси, днів	175-180

Середньооблікова чисельність працівників господарства у 2022 р. сягнула 98 осіб, що на 7 осіб або 6,6% менше рівня 2018 р.

Фінансові результати діяльності розраховуються за допомогою абсолютних та відносних показників. Прибуток (збитки) за продукцією (товарами, роботами або послугами), одержаними з продажів, балансовий (валовий) прибуток; чистий прибуток – це абсолютні показники. Відносні показники рентабельності користуються різними співвідношеннями доходів та

витрат, а їх суть полягає у тому, що він характеризує прибуток, який одержується з кожної гривні капіталу інвестованого підприємством.

Тож, за результатами аналізу основних фінансових результатів (згідно з даними форми №2 «Фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)» за 2018-2022 р. відмічається негативна динаміка діяльності ТОВ «Дан-Фарм Україна» (табл. 2.2).

Таблиця 2.2

Динаміка основних фінансових результатів господарської діяльності
ТОВ «Дан-Фарм Україна»

Показник	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2021 р.	2022 р.	Відхилення 2022 р. до 2018 р., +/-
Собівартість реалізованої продукції, тис. грн	230750	259269	254459	318845	248227	17477
Виручка від реалізації продукції, тис. грн	260782	293013	296264	383117	289313	28531
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн	286716	265974	256845	332717	247403	-39313
Валовий прибуток (збиток) , тис. грн	5967	6705	2386	13872	(874)	-6841
Прибуток (збиток) від операційної діяльності, тис. грн	30644	34431	57511	73312	46835	16191
Чистий прибуток (збиток), тис. грн	(36676)	(41209)	92383	(7451)	(2513)	34163
Рівень рентабельності, %	-15,89	-15,89	36,31	-2,34	-1,01	14,88

Хоча на 52,8% зріс прибуток від операційної діяльності – з 30644 тис грн у базовому році до 46835 тис. грн у звітному (у тому числі за рахунок зниження операційних витрат на майже на третину (32,8%) – рис. 2.2) і майже на 11% збільшилася виручка від реалізації продукції, товарів, робіт, послуг – з 260782 тис. грн у 2018 р. до 289313 тис. грн у 2022 р., підприємство у 2022 р. отримало валовий збиток (-874 тис. грн) від своєї діяльності.

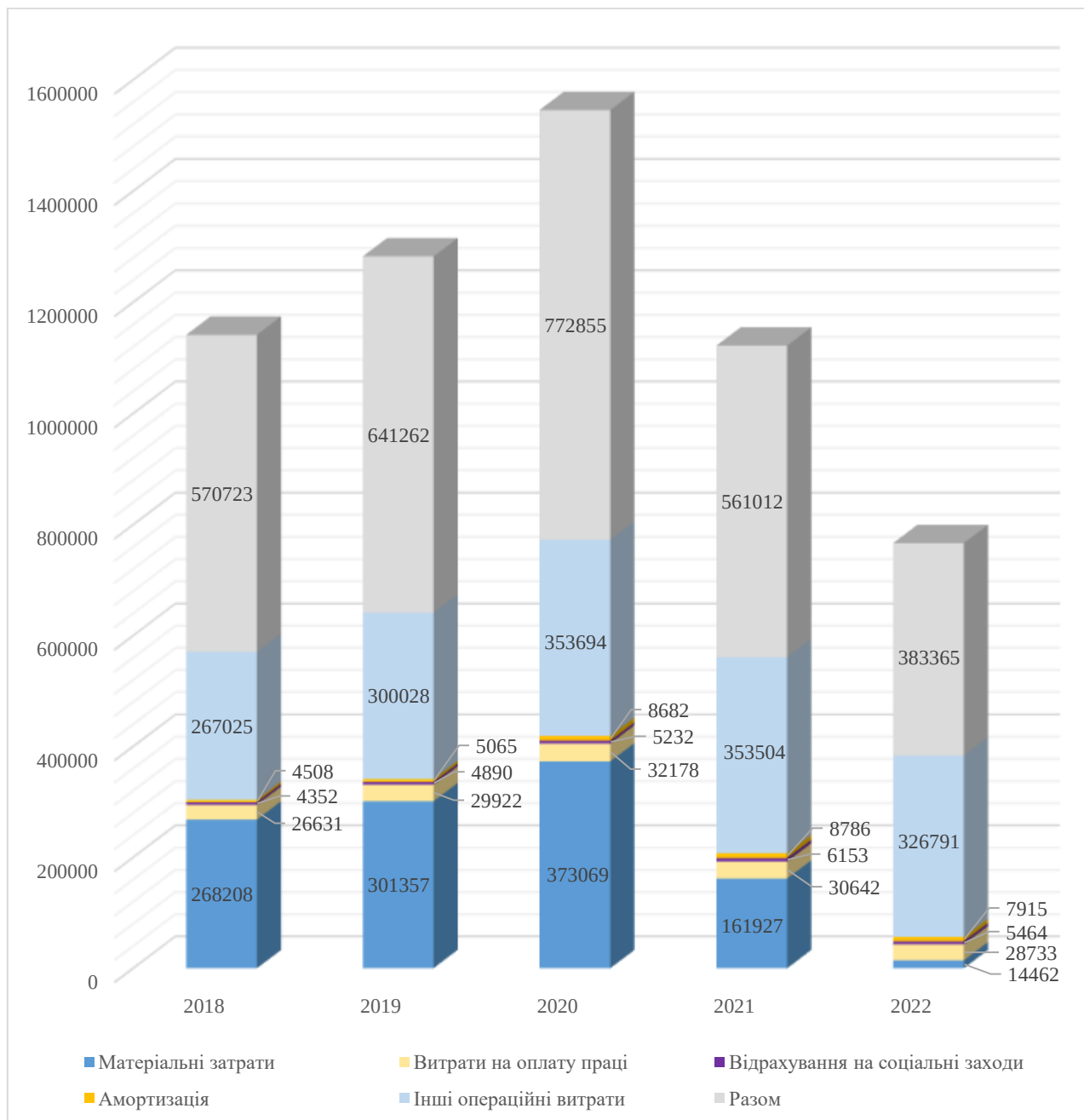

Рис. 2.2. Динаміка основних операційних витрат ТОВ «Дан-Фарм Україна»

За рахунок зниження валового прибутку та збільшення собівартість реалізованої продукції: на 7,6% або на 17477 тис. грн проти рівня 2018 р., який сягав 230750 тис. грн., чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) зменшився на 13,7%, що у грошовому еквіваленті дорівнює -39313 тис. грн. Це має негативний вплив, адже саме чистий прибуток є основою для

формування фінансових ресурсів і є фінансовою запорукою зниження ризику банкрутства та зниженням ринкової цінності підприємства.

При цьому, рівень рентабельності діяльності у 2022 р. був на рівні -1,01%, що на 14,88 в.п. більше, ніж у 2018 р., коли він складав -15,9%. Основні зміни ефективності функціонування підприємства пов'язані зі специфікою діяльності та воєнним впливом на ринкову кон'юнктуру на ринку сільськогосподарської продукції, насамперед зі зниженням вартості зернових та олійних культур, зменшенням споживання продукції свинарства через значну міграцію населення, зниження його купівельної спроможності тощо.

За період 2018-2022 рр. змінилася структура основних складових активу балансу (табл. 2.3): на 18,94% зменшилася частка необоротних активів підприємства на користь оборотних активів, які є одним зі елементів ресурсного потенціалу підприємства, що використовуються в операційній діяльності, а їх формування, стан, структура та використання прямо впливають на ефективність його функціонування, зокрема ліквідності та платоспроможності [29, с. 409]. Відповідно у 2022 р. частка оборотних активів сягнула 68,75%, а необоротних – 31,25%.

За звітний період на 2,56% зменшилася частка основних засобів, тоді як відсоток довгострокових біологічних активів у загальній валюті балансу зріс на 3,26%. Незначно (на 0,52%) зросла частка нематеріальних активів, які представлені правами користування майном та іншими нематеріальними активами. Натомість, повністю зменшилася частка довгострокових фінансових інвестицій, які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств з 17,18% у 2018 р. до 0% у 2021-2022 рр.

Крім того, за 2018-2022 рр. майже на 10% збільшилася частка коштів у запасах виробництва у загальній структурі активу балансу ТОВ «Дан-Фарм Україна» з 12,86% у 2018 р. до 22,65% у 2022 р. За звітний період на понад 5% зросла дебіторська заборгованість за товари, роботи та послуги і на понад 4% збільшилася дебіторської заборгованість за виданими авансами.

Таблиця 2.3

Структура активів балансу ТОВ «Дан-Фарм Україна» у 2018-2022 рр.,
питома вага %

Показник	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2021 р.	2022 р.	Відхилення 2022 р. до 2018 р.
	%	%	%	%	%	+/-
АКТИВ БАЛАНСУ						
<i>I. Необоротні активи</i>	50,17	50,17	52,15	37,57	31,23	-18,94
Нематеріальні активи:	0,03	0,03	0,15	0,17	0,54	0,52
Незавершені капітальні інвестиції	0,15	0,15	0,41	0,18	0,41	0,26
Основні засоби	23,17	23,17	24,60	25,94	20,60	-2,56
Довгострокові біологічні активи	6,41	6,41	7,98	8,02	9,67	3,26
Довгострокові фінансові інвестиції, які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	17,18	17,18	15,99	0,00	0,00	-17,18
Довгострокова дебіторська заборгованість	3,24	3,24	3,02	3,27	0,00	-3,24
<i>II. Оборотні активи</i>	49,81	49,81	47,83	62,41	68,75	18,94
Запаси	12,86	12,86	9,09	21,52	22,65	9,79
Поточні біологічні активи	6,77	6,77	5,81	5,49	8,63	1,86
Дебіторська заборгованість за продукції, товари, роботи, послуги	26,15	26,15	30,98	33,12	31,54	5,39
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	0,00	0,00	0,69	1,37	4,44	4,44
з бюджетом	0,05	0,05	0,07	0,01	0,00	-0,05
Інша поточна дебіторська заборгованість	3,62	3,62	0,18	0,22	0,15	-3,47
Гроші та їх еквіваленти	0,17	0,17	0,88	0,37	0,71	0,55
Готівка	0,00	0,00	0,01	0,00	0,00	0,00
Рахунки в банках	0,16	0,16	0,80	0,37	0,70	0,54
Витрати майбутніх періодів	0,08	0,08	0,09	0,16	0,39	0,31
Інші оборотні активи	0,11	0,11	0,04	0,16	0,23	0,11
<i>III. Необоротні активи, утримувані для продажу та групи вибуття</i>	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0
БАЛАНС	100	100	100	100	100	-

З іншого боку, змін зазнала і структура пасиву балансу підприємства (табл. 2.4). Зокрема, у 2022 р. на 15,85% проти рівня 2018 р. зменшилася частка

власного капіталу, сягнувши 11,33% у загальній його структурі. При цьому, не суттєво (на 1,91%) знизився відсоток поточних зобов'язань та забезпечень.

Таблиця 2.4

Структура пасиву балансу ТОВ «Дан-Фарм Україна» у 2018-2022 рр.,
питома вага %

Показник	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2021 р.	2022 р.	Відхилення 2022 р. до 2018 р.
	%	%	%	%	%	+/-
ПАСИВ БАЛАНСУ						
<i>I. Власний капітал</i>	27,18	27,18	14,95	16,37	11,33	-15,85
Зареєстрований (пайовий) капітал	2,41	2,41	2,24	2,43	2,04	-0,37
Капітал у дооцінках	0,19	0,19	0,18	0,19	0,16	-0,03
Додатковий капітал	0,32	0,32	0,03	0,04	0,03	-0,29
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	24,26	24,26	12,50	12,89	9,10	-15,16
<i>II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення</i>	31,66	31,66	23,63	25,03	49,42	17,76
довгострокові кредити банків	0,00	0,00	0,00	0,40	0,21	0,21
інші додаткові зобов'язання	31,66	31,66	22,96	24,59	49,17	17,51
цільове фінансування	0,00	0,00	0,04	0,04	0,03	0,03
<i>III. Поточні зобов'язання і забезпечення</i>	41,16	41,16	61,42	59,42	39,25	-1,91
короткострокові кредити банків	0,00	0,00	0,82	2,44	0,21	0,21
Поточна кредиторська заборгованість за:						
- довгостроковими зобов'язаннями	6,78	6,78	18,05	15,40	0,00	-6,78
- товари, роботи, послуги	10,62	10,62	14,80	12,09	11,70	1,08
- розрахунки з бюджетом	0,85	0,85	0,67	0,72	0,30	-0,55
- розрахунки зі страхування	0,05	0,05	0,04	0,08	0,09	0,04
- розрахунки з оплати праці	0,30	0,30	0,14	0,29	0,28	-0,02
поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	0,00	0,00	0,11	0,02	0,01	0,01
Поточні забезпечення	1,77	1,77	1,55	1,45	1,47	-0,30
Інші поточні зобов'язання	20,79	20,79	25,23	26,94	25,19	4,39
БАЛАНС	100	100	100	100	100	-

Разом із тим, на 17,76% збільшилася частка довгострокових зобов'язань і забезпечень, що склавши майже половину пасивів підприємства (49,42%) у

2022 р., тоді як у 2018 р. цей показник дорівнював 31,66%. Таке зниження зумовлено головним чином зниженням частки нерозподіленого прибутку, яка залишається у розпорядженні підприємства після виплати доходів власникам у вигляді дивідендів, формування резервного капіталу, поповнення статутного капіталу та спрямування на задоволення інших його потреб.

Щодо зобов'язань, то у їх складі у 2022 р. найбільшу частку склали інші довгострокові зобов'язання (49,17%) та інші поточні зобов'язання (25,19%), збільшившись за 5 років відповідно на 17,5% та 4,4%. Також, починаючи з 2021 р. підприємства для фінансування діяльності залучало довгострокові кредити банків, а з 2020 р. короткострокові кредити банків.

Такі зміни у структурі оборотних коштів підприємства, його власних та позикових коштів відповідно позначилося на основних показниках прибутковості та фінансової стійкості ТОВ «Дан-Фарм Україна» (табл. 2.5).

Щодо показників ліквідності в ТОВ «Дан-Фарм Україна», які демонструють можливість підприємства погашати короткострокові боргові зобов'язання і конвертувати свої активи в грошові кошти, у підприємстві за аналізований період вони мали негативне значення. Так, за 2018-2022 рр. зменшився коефіцієнт загальної ліквідності на -0,41 в сягнув 1,75 у 2022 р., що на 0,25 менше мінімального нормативного значення (2–2,5). Це вказує на зниження ліквідності підприємства та його здатності погашати поточні зобов'язання за рахунок оборотних активів.

Дещо кращим є показник критичної ліквідності, який у звітному році сягнув 1,17, зменшившись на -0,71 проти показника базового року. Це свідчить, що підприємство має достатньо ліквідних оборотних коштів для вчасної виплати за зобов'язаннями – завдяки дебіторській заборгованості за продукцію, товари, послуги покриває короткострокові зобов'язання.

Щодо показника абсолютної ліквідності за 2018-2022 рр. не досягав нормативного значення, що дорівнює 0,25-0,3 і переважно складав 0,2. Це вказує на те, що ТОВ «Дан-Фарм Україна» не в змозі за рахунок грошових коштів погашати свої поточні зобов'язання.

Таблиця 2.5

Аналіз основних показників фінансово-господарської діяльності ТОВ
«Дан-Фарм Україна», тис. грн

Показник	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2021 р.	2022 р.	Відхилення 2022 р. до 2018 р., +/-
Коефіцієнт загальної ліквідності	2,16	2,43	1,63	1,68	1,75	-0,41
Коефіцієнт критичної ліквідності	1,88	2,12	1,48	1,32	1,17	-0,71
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,02	0,02	0,00	0,01	0,02	-
Коефіцієнт автономії (незалежності)	0,24	0,27	0,15	0,16	0,11	-0,13
Коефіцієнт фінансової залежності	30,10	34,60	6,69	6,43	8,82	-21,28
Коефіцієнт співвідношення позикових і власних коштів	2,38	2,68	5,69	5,43	7,82	5,44
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	-0,20	-0,23	-0,37	-0,22	-0,20	0,00
Коефіцієнт концентрації позикового капіталу	0,65	0,73	0,85	0,84	0,89	0,24
Коефіцієнт фінансової стабільності	-0,28	-0,32	-0,44	-0,26	-0,22	0,06
Коефіцієнт фінансової стійкості	0,51	0,59	0,39	0,41	0,61	0,10
Рентабельність основного капіталу підприємства	-0,10	-0,11	0,23	-0,01	-0,01	0,09

Показник фінансової автономії – один з найважливіших коефіцієнтів фінансової стійкості, який вказує, яку частину своїх активів компанія здатна профінансувати за рахунок власних фінансових ресурсів [30]. У 2022 р. він дорівнює 0,11, що означає, що підприємство може профінансувати 11% активів за рахунок власного капіталу. Разом із тим, у 2018 р. він був у понад два рази більше і сягав 0,24. Таке зниження вказує про наявність високого рівня ризику і низьку стійкість компанії в середньостроковій перспективі та не зможе стабільно діяти при зміні ринкової ситуації. Слід звернути увагу на цю динаміку, адже

подальше зниження цього показника може мати негативні наслідки, пов'язані з банкрутством підприємства.

Показник фінансової залежності вказує на здатність компанії проводити прогнозовану діяльність в довгостроковій перспективі. Це обернений показник до показника фінансової автономії та демонструє скільки фінансових ресурсів витрачає компанія на кожну гривню власного капіталу [31]. У звітному році цей показник сягнув 8,82 при нормативному значенні до 2,5. Проте, якщо порівнювати з базовим роком, то відзначається істотне зниження – майже на 71%. Та попри це, для підприємства важливо збільшувати обсяг власного капіталу, зокрема шляхом інвестування прибутку в роботу підприємства, додаткової емісії акцій тощо.

Про потребу нарощування власного капіталу також говорить показник співвідношення позикового та власного капіталу показує. Для ТОВ «Дан-Фарм Україна» у 2022 р. він вказував, що на 1 грн. власного капіталу припадає 7,82 грн позикового. Порівнюючи цей рівень з показником 2018 р. відзначається його зростання у понад три рази – проти 2,38 грн. Таке збільшення свідчить про підвищення залежності підприємства від кредиторів і досить високий рівень фінансового ризику.

Також завишеним є рівень концентрації позикового капіталу, що вказує на те, що у ТОВ «Дан-Фарм Україна» використовує позиковий капітал з метою підвищення потенційної рентабельності інвестицій. За 2018-2022 рр. цей показник збільшився з 0,65 до 0,89 (на 36,8%) при тому, що нормативним значенням є 0,4–0,6. Це зі свого боку вказує на підвищення фінансових ризиків.

Щодо коефіцієнту маневреності власного капіталу, який показує, яка частина власного капіталу не закріплена в іммобілізованих (необоротних) активах і дає можливість маневрувати коштами організації, то для підприємства за аналізований період він залишається стабільним на рівні -0,2 і свідчить про недостатність власних фінансових ресурсів для фінансування необоротних активів та частини оборотних. Тому варто прагнути для підвищення цього значення до рівня 0,2-0,5, що позитивно позначиться на фінансовому стані

організації за рахунок гнучкого розпорядження керівництвом власними коштами підприємства.

Показник фінансової стабільності у підприємстві має негативне значення та істотно відстає від нормативного значення, який прийнято вважати одиницю. Хоча за аналізований період ТОВ «Дан-Фарм Україна» вдалося на 20% підвищити цей коефіцієнт, проте варто прагнути до подальшого його покращення.

З іншого боку, позитивним є динаміка зростання коефіцієнт фінансової стійкості, що демонструє, яка частина активів фінансується за рахунок довгострокових джерел фінансування. Хоча за 2018-2022 рр. підприємству не вдалося досягти нормативного значення (0,7-0,9) [32], у 2022 р. цей коефіцієнт досяг максимального за період значення – 0,61, що на 0,1 більше, ніж у базовому році. Таке значення показника свідчить про досить високий рівень ризику втрати платоспроможності підприємства. Зокрема банкрутство у поточному році суб'єкту господарювання не загрожує.

Рентабельність основного капіталу підприємства вказує на ефективність використання власного капіталу, або скільки прибутку було згенеровано на кожну гривню залучених власних коштів. Він дозволяє визначити, на які дивіденди можуть розраховувати власники акцій або на скільки зросте вартість їх акцій. У підприємстві цей показник близький до нуля, що свідчить про низький рівень його здатності генерувати прибуток для власників.

Таким чином, аналіз основних показників діяльності та фінансової стійкості ТОВ «Дан-Фарм Україна» характеризуються досить низьким рівнем та свідчать про спад ефективності діяльності, зниження платоспроможності та фінансової незалежності. Відповідно до цього, актуальним завданням є покращення обліку та внутрішньогосподарського контролю фінансових результатів підприємства.

2.2. Облікова політика підприємства щодо фінансових результатів та їх внутрішньогосподарського контролю

У ТОВ «Дан-Фарм Україна» облік у частині фінансових результатів регулюється Наказом про обліку політику, розроблену відповідно до Закону України від 16.07.99 р. №996 «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність», Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку та фінансової звітності, що діяли станом на 01 січня 2015 р. інструкцій, методичних рекомендацій та інших нормативних документів, які регулюють порядок ведення бухгалтерського обліку, складання та подання фінансової звітності, Статуту товариства, облікової політики групи компаній «Беррі Фарм».

Бухгалтерський облік здійснюється бухгалтерією підприємства, яку очолює головний бухгалтер. Кількісний та якісний склад бухгалтерії визначається штатним розписом і затверджується окремим наказом керівника підприємства. Він покликаний забезпечити безперервність відображення операцій та достовірну оцінку активів, зобов'язань, капіталу в бухгалтерському обліку; застосовувати робочий план рахунків бухгалтерського обліку, активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій згідно з Інструкцією «Про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій», затвердженою наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. №291 (зі змінами і доповненнями), а також ввести робочий план рахунків до комп'ютерної програми.

Бухгалтерський облік на підприємстві здійснюється із застосуванням комп'ютерної бухгалтерської програми, призначеної для сільськогосподарських підприємств. У роботі з податковою службою, органами статистики та соціального страхування ТОВ «Дан-Фарм Україна» застосовує систему електронного документообігу «М.Е.Дос». Для зв'язку та обміну інформацією з обслуговуючим банком (ПАТ «Креді Агріколь Банк») застосовується комп'ютерна програма «Клієнт–банк».

У ТОВ «Дан-Фарм Україна» керівництвом, акціонерами, бухгалтерським відділом визначено пріоритетною потребу в організації обліку фінансових результатів, щоб отримати повні та достовірні дані про доходи, витрати, прибутки (збитки) підприємства за річний період. Оскільки саме вони є основою для аналізу ефективності діяльності підприємства та прийнята управлінських рішень, розробки планів і прогнозів подальшої діяльності і фінансового оздоровлення підприємств за потреби.

Для реалізації аналізу фінансових результатів підприємство застосовує інформацію бухгалтерського обліку та фінансової звітності, зокрема Форми №2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)» та Форми №5 «Примітки до річної фінансової звітності», порядок формування яких регламентується НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» за основними їх складовими (доходами і витратами).

Операції з обліку отримання доходів підприємством документуються різними бухгалтерськими та юридичними можуть бути як розпорядчими, так і виконавчими документами. Дані за рахунками про одержаний дохід бухгалтери підприємства отримують з первинних документів, облікових регістрів, Головної книги та форм фінансової, податкової звітності.

Дані про фінансові результати визначаються оперативно в Звіті про фінансові результати, а в бухгалтерському обліку відображаються заключними записами по підсумку рахунку 79 «Фінансові результати» за звітний рік. Протягом року на рахунках класів 7 «Доходи і результати діяльності» та 9 «Витрати діяльності» відображаються і накопичуються відповідно доходи та витрати, що дає можливість сформувати проміжну (квартальну, піврічну) звітність про фінансові результати.

У кінці звітного періоду (року) ці рахунки закриваються перенесенням сальдо на рахунок 79 «Фінансові результати», який призначено для обліку й узагальнення інформації про фінансові результати підприємства від звичайної діяльності та надзвичайних подій. За його кредитом рахунку відображаються суми в порядку закриття рахунків обліку доходів, за дебетом – суми в порядку

закриття рахунків обліку витрат, а також відповідна сума нарахованого податку на прибуток. Сальдо рахунку при його закритті списується на рахунок 44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)».

Для отримання інформації про витрати ТОВ «Дан-Фарм Україна» використовує рахунки класу 9 «Витрати діяльності». Тому з кредитом рахунків класу 9 підприємство дебетує рахунок 79 «Фінансові результати». Це стосується ще таких рахунків: 90 «Собівартість реалізації», 92 «Адміністративні витрати», 93 «Витрати на збут», 94 «Інші витрати операційної діяльності», 95 «Фінансові витрати», 96 «Втрати від участі в капіталі», 97 «Інші витрати», 98 «Податок на прибуток».

Рахунок 79 «Фінансові результати» ТОВ «Дан-Фарм Україна» веде за трьома субрахунками:

- 791 «Результат основної діяльності»;
- 792 «Результат фінансових операцій»;
- 793 «Результат іншої звичайної діяльності».

Відповідно до Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій до рахунку 79 «Фінансові результати» субрахунки включають [33]:

1) 791 «Результат операційної діяльності» – прибуток (збиток) від операційної діяльності. За кредитом цього субрахунку фіксується сума доходів від реалізації готової продукції, товарів, робіт, послуг та від іншої операційної діяльності (рахунки 70 «Доходи від реалізації», 71 «Інший операційний дохід»), за дебетом відображається сума собівартості реалізованої готової продукції, товарів, робіт і послуг, адміністративних витрат, витрат на збут, інших операційних витрат (90 «Собівартість реалізації», 92 «Адміністративні витрати», 93 «Витрати на збут», 94 «Інші витрати операційної діяльності», 98 «Податок на прибуток»);

2) 792 «Результат фінансових операцій» – прибуток (збиток) від фінансових операцій. За кредитом субрахунку відображається списання суми

доходів від участі в капіталі та інших фінансових доходів, за дебетом – списання фінансових витрат з рахунків 95 «Фінансові витрати» та 96 «Втрати від участі в капіталі»;

3) 793 «Результат іншої діяльності» – прибуток (збиток) від іншої звичайної діяльності. За кредитом рахунку здійснюють списання сум в порядку закриття рахунків обліку доходів від інвестиційної та іншої звичайної діяльності підприємства, за дебетом – списання витрат з рахунку 97 «Інші витрати».

Обороти по дебету та кредиту рахунку 79 рівняються, коли складається звіт. Проте, якщо дебетовий оборот по рахунку менший кредитового обороту, то підприємство на суму різниці має нерозподілений прибуток поточного року, а якщо навпаки суми по кредиту рахунку перевищують суми по дебету, то ТОВ «Дан-Фарм Україна» понесло більше витрат, ніж отримало доходу.

Бухгалтерський облік фінансових результатів ведеться щодо результатів від кожного виду діяльності, для яких відкривається відповідний субрахунок.

Як уже зазначалося у бухгалтерському обліку для визначення результатів діяльності ТОВ «Дан-Фарм Україна» використовують 44 рахунок «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)». При цьому нерозподілений прибуток розглядається як сума чистої вигоди, отриманої за певний період чи етап роботи, який підлягає розподілу. На момент виникнення весь чистий прибуток за звітний період може бути визначений як нерозподілений. За кредитом цього рахунку відображається накопичення вигод від всіх видів робіт, тоді як за дебетом – збитки та введення пільг.

Записи в синтетичному обліку протягом року за кредитом рахунків доходів та за дебетом рахунків витрат здійснюють в кореспонденції рахунків, вказаній до кожного рахунку про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку.

Аналітичний облік фінансових результатів організований на ТОВ «Дан-Фарм Україна» здійснюється, зважаючи на видів операційної (основної) та іншої діяльності, а також на перелік та економічний зміст статей Звіту про фінансові результати. Беручи до уваги зміст окремих статей звіту визначається прибуток або збиток за звітний період.

За результатами діяльності підприємства складають форму № 2 «Звіт про фінансові результати» (Звіт про сукупний дохід) відповідно до вимог НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності». У звіті про фінансові результати розкривається інформація про доходи, витрати, прибутки і збитки, інший сукупний дохід та сукупний дохід підприємства за звітний період. Ключові елементи фінансових результатів наведено у табл. 2.6.

Таблиця 2.6

Складові фінансового результату

Компонент фінансового результату	Порядок визначення
Чистий дохід (ЧД)	$\text{ЧД} = \text{Виручка від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)} - \text{ПДВ} - \text{Акциз}$
Валовий прибуток (збиток)	$= \text{ЧД} - \text{Собівартість}$
Фінансовий результат від операційної діяльності	$= \text{Валовий прибуток (збиток)} + \text{Інші операційні доходи} - \text{Інші операційні витрати} - \text{Адміністративні витрати} - \text{Витрати на збут}$
Фінансовий результат до оподаткування	$= \text{Фінансовий результат від операційної діяльності} + \text{Інші доходи} - \text{Інші витрати} + \text{Фінансові доходи} - \text{Фінансові витрати} + \text{Доходи від участі в капіталі} - \text{Витрати від участі в капіталі}$
Чистий прибуток (збиток)	$= \text{Фінансовий результат до оподаткування} - \text{Витрати з податку на прибуток};$ $= \text{Усі доходи} - \text{усі витрати}$

Крім того, під час ведення обліку доходів, витрат і фінансових результатів у ТОВ «Дан-Фарм Україна» важливим є їх документування за допомогою первинних документів, які складаються у довільній формі та фіксують факти здійснення господарських операцій, забезпечуючи достовірність бухгалтерської інформації, а також слугують підтвердження об'єктивності ведення бухгалтерського обліку та підтвердження доходів або витрат, які надаються внутрішнім та зовнішнім контролюючим органам.

На рис. 2.3 представлено перелік первинних документів для відображення фінансових результатів підприємства залежно від статті доходів чи витрат, що дозволяє отримати оперативну інформацію про результативність діяльності підприємства загалом і в розрізі його окремих видів діяльності.

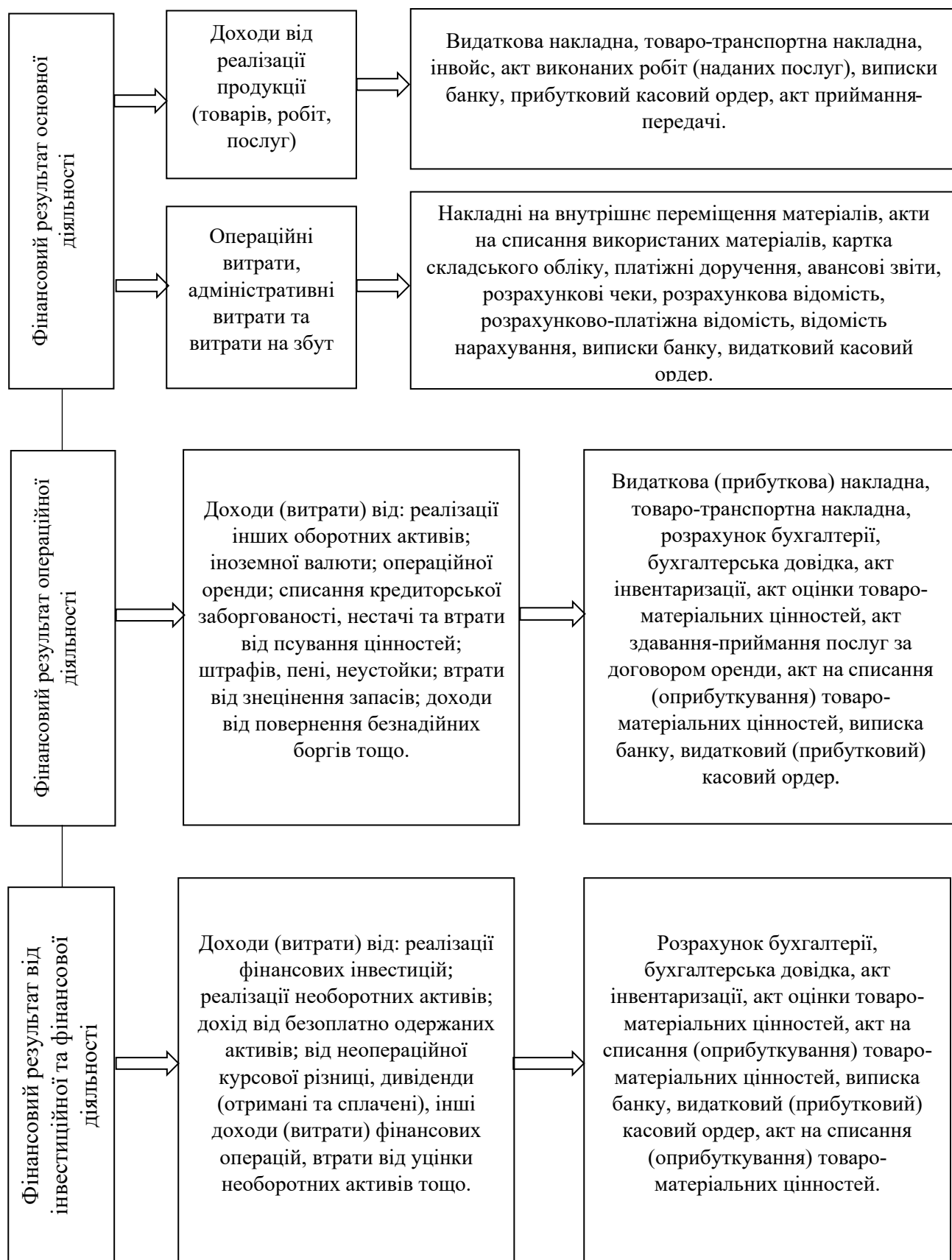

Рис. 2.3. Підтвердження статей доходів і витрат первинними документами у обліку та внутрішньому контролі фінансових результатів

Джерело: адаптовано за [34].

Зрештою узагальнення інформації про фінансові результати відбувається у відповідних облікових регістрах з подальшим перенесенням даних до Головної книги підприємств, а з неї – до Балансу та «Звіту про фінансові результати».

Алгоритм документування обліку доходів і витрат у підприємстві можна представити так:

- 1) перенесення інформації про доходи з первинних документів у Відомість 6.1 «Доходи», звідти у Журнал №6;
- 2) фіксування відповідної інформації у Відомості до 2, 3, 4 «Витрати (зобов'язання, амортизація)» і потім у Журнали 2, 3, 4, а далі – у Журнал 5 і Головну книгу;
- 3) внесення інформацію про витрачання на виробничі запаси у Відомість 5.1 «Витрати (запаси)» з подальшим внесенням у Журнал 5 і Головну книгу;
- 4) перенесення інформації про доходи і витрати із Журналу 5 і 6 до Відомості 7.2 «Фінансові результати», а звідти до Журналу 7 і Головної книги;
- 5) відображення даних Головної книги у Балансі (Звіті про фінансовий стан) та Звіті про фінансові результати.

Така систематизація документування доходів, витрат і фінансових результатів у ТОВ «Дан-Фарм Україна» допомагає бухгалтерам акумулювати та достовірно відображати інформацію про отримані доходи та понесені витрати, а також визначає можливості внутрішньогосподарського контролю фінансових результатів з метою поточного оцінювання прибутковості діяльності та фінансового стану і прийняття на цій основі своєчасних та обґрунтованих управлінських рішень, які приймаються на підставі цих документів та фінансової звітності.

РОЗДІЛ III. УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ І ВНУТРІШНЬОГОСПОДАРСЬКОГО КОНТРОЛЮ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

Облік і внутрішньогосподарський контроль фінансових результатів є одним із найважливіших завдань оскільки дозволяє з'ясувати динаміку основних показників ефективності його діяльності, підтвердити правильність отримання прибутку та надати як зовнішнім, так і внутрішнім користувачам достовірну інформацію про поточний стан підприємства. Проте в умовах постійних трансформацій середовища здійснення господарської діяльності, нормативно-правового поля у частині бухгалтерського обліку, впровадження міжнародних стандартів звітності звичні методи обліку та особливо внутрішньогосподарського контролю не завжди можуть бути дієвими, що потребує відповідного удосконалення.

Метою внутрішнього контролю фінансових результатів є моніторинг діяльності (основної, операційної та інвестиційної) підприємства насамперед щодо правильності обчислення прибутку (збитку) та відображення фінансових результатів, одержаних за певний період, визначення їх зміни аналогічних показників у динаміці або в порівнянні з нормативними показниками. Це дасть змогу впливати на результати господарювання, оцінювати їх ефективність та переглядати прийняті рішення, залежно від проблемних питань та стратегічних перспектив.

У ТОВ «Дан-Фарм Україна» за забезпечення підприємства максимальним прибутком та фінансовою стабільністю шляхом організації фінансової діяльності підприємства відповідає фінансовий директор, який тісно співпрацює з бухгалтерським відділом, що здійснює облік, зокрема й фінансових результатів. До основних завдань фінансового директора належать:

- розробка механізму ефективного управління фінансами підприємства, спрямований на таке використання фінансів, щоб досягнути довгострокових і короткострокових завдань, визначених статутом підприємства;

- розробка та впровадження заходів, які забезпечують фінансову стійкість, посилюють позиції підприємства на ринку товарів (послуг), дають змогу досягнути запланованого обсягу продажів, прибутку, рентабельності активів і власного капіталу підприємства, зберегти платоспроможність і ліквідність балансу;
- планування фінансових ресурсів на поточний період і на майбутнє з урахуванням перспективи розвитку виробничої і комерційної діяльності підприємства, стану макроекономічної кон'юнктури (оподаткування, облікової ставки банківського відсотка, норм амортизаційних відрахувань тощо);
- визначення способів фінансування підприємства, оцінка інвестиційних проектів та фінансових рішень;
- формування кредитної, цінової, дивідендної та інвестиційної стратегії підприємства;
- забезпечення проведення аудиту щодо додержання фінансової дисципліни структурними підрозділами, своєчасного та повного виконання договірних зобов'язань і надходження коштів, контролює своєчасне оформлення фінансово-господарських операцій з постачальниками, замовниками, кредитними організаціями, а також операцій зовнішньоекономічної діяльності;
- контроль стан, рух та цільове використання фінансових коштів, результатів фінансово-господарської діяльності, виконання податкових зобов'язань;
- організація розроблення інформаційної системи з управління фінансами відповідно до вимог бухгалтерського, податкового, статистичного й управлінського обліку. Контроль достовірності та збереження конфіденційної інформації;
- забезпечення надання необхідної фінансової інформації внутрішнім та зовнішнім користувачам;
- забезпечення підготовки періодичної і статистичної звітності у терміни та за формами відповідно до законодавства;
- контроль збереження підлеглими комерційної таємниці.

Проте з огляду на показники аналізу фінансових результатів та фінансового стану підприємства реалізація завдань щодо формування дієвої фінансової політики видається проблематичною, адже у підприємстві не налагоджено систему внутрішнього контролю фінансових результатів, що вимагає оперативного удосконалення з метою збільшення прибутку підприємства та поліпшення його фінансового стану.

Оперативними задачами для підприємства вбачаємо у поліпшенні його фінансових результатів та фінансового стану. З метою першого рекомендовано застосовувати такі заходи:

- нарощувати обсяги виробництва і реалізації продукції;
- виявити та уникати причин виникнення перевитрат фінансових ресурсів на матеріальні та інші операційні витрати;
- зменшити дебіторську заборгованість за продукцію (товари, роботи, послуги);
- змінити цінову та маркетингову політику;
- переглянути норми витрат та бережно використовувати сировину, матеріали та ін.;
- вибудувати договірні відносини з постачальниками, посередниками, покупцями;
- постійно здійснювати дослідження аналізу ринку, поведінки споживачів і конкурентів, особливо під впливом воєнних викликів;
- обґрунтовано експлуатувати виробничі потужності підприємства, що дозволить знизити ціни на продукцію, роботи, послуги;
- вдосконалити структуру оборотних активів;
- користуватися позичковим капіталом, що допоможе розширити діяльність та наростити фінансову рентабельність підприємства.

Водночас, ефективно визначити, який із цих засобів є першочерговим до виконання, дає можливість механізм внутрішньогосподарського контролю фінансових результатів підприємства. Він забезпечує попередній (визначення основних вимог і положень про формування, розподіл та використання

фінансових результатів), поточній (формування фінансових результатів за операційною, фінансовою та інвестиційною діяльністю з відповідним контролем обліку доходів і витрат) та майбутній (розподіл та використання фінансових результатів) контроль [35-37]. Це забезпечить перевірку облікової інформації про доходи, витрати та фінансові результати на всіх стадіях облікового процесу підприємства, щоб одержані показники були найближчими до запланованих. Тому основним завданням ТОВ «Дан-Фарм Україна» повинна бути гарантування оперативності та достатньої аналітичності вихідних даних [38] про доходи та витрати підприємства, щоб внутрішні користувачі могли швидко та у будь-який момент отримати потрібну йому інформацію у необхідному об'ємі.

Виділяють шість типів методів внутрішньогосподарського контролю, такі як: розподіл обов'язків та відповідальності; система незалежних перевірок; документальний контроль; розрахунково-аналітичні; узагальнення і реалізація результатів контролю; фізичні засоби контролю та охорони [39]. Для реалізації цих методів у стратегічній перспективі, насамперед, варто розробити форми внутрішньої планової звітності та облікової документації структурних підрозділів із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій.

Хоча ТОВ «Дан-Фарм Україна» використовує програмні продукти, призначені для автоматизації ключових господарських процесів: формування та обробки основних документів, обліку господарських операцій, складання звітності, така система використовується для опрацювання типових бухгалтерських задач. Ці програми ґрунтуються на традиційних методах комп'ютерного обліку: на основі інформації з журналів транзакцій програма формує внутрішні та зовнішні звіти. Проте така система не дозволяє з урахуванням специфіки підприємства, його структури та видів діяльності вести оперативне ведення інформації про доходи і витрати, проводити їх аналітику за встановленою формою та бути доступною для різних користувачів, задіяних у прийнятті управлінських рішень.

Вирішення цього завдання вбачаємо за можливе із застосуванням доступного (безкоштовного) забезпечення, що є у звичайному пакеті програм Windows та системи Microsoft Outlook.

Основним інструментом, який рекомендуємо застосовувати для формування внутрішньої звітності та систем оперативного автоматичного обчислення фінансових результатів і розрахунку показників ліквідності, платоспроможності, рентабельності, точки беззбитковості, ціни реалізації, обсягів продажів та інших показників, є зокрема табличний процесор Microsoft Excel.

За допомогою низки вбудованих інструментів дозволяє створювати дашборд – це інтерактивна панель із важливою інформацією, що згрупована на одному екрані, тобто це система, яка не лиш показує дані, а й здатна автоматично в один клік аналізувати їх. Його цілі полягають у:

- спрощенні процесу візуалізації звітів;
- об'єднання різних показників у єдину структуровану систему;
- створення ієрархії даних;
- виявлення критичних точок, що гальмують бізнес-процеси;
- запобігання ризикам;
- аналіз існуючої стратегії та розробка нової;
- виявлення проблеми, яка веде до збитків компанії; вибір управлінського рішення.

Тож мета дашборду – створити просту систему зі складних та розрізнених звітів та даних. До того ж його застосування дозволяє істотно заощадити робочий час на заповнення таблиць та звітів.

Дашборд для ТОВ «Дан-Фарм Україна» можна застосовувати у: плануванні задач; аналізі продажів; контролі доставки та виробництва продукції; аналізі заробітної плати співробітників, відпусток та лікарняних; аналізі показників виконаної роботи – KPI та фінансових результатів.

Перевага дашборду у тому, що його можна створити лише один раз, підключивши до таблиць з даними (звітами), і при оновленні даних у вихідних

звітах система автоматично перераховує всі показники. Тому цей інструмент істотно відрізняється від простих звітів, які зазвичай готуються підприємствами:

- звіт – статичний документ, тоді як дашборд – інформаційна панель, де можна відстежувати дані у реальному часі;
- звіт довго оформляти та аналізувати, а дашборд необхідно налаштувати лише раз, щоб потім отримувати актуальні дані за будь-який період: день, тиждень, місяць, рік;
- у звіті велике значення має людський чинник, адже можна неправильно звести показники й одержати неправильний висновок, натомість дашборд мінімізує такі помилки.

Основні відмінності звітів і дашбордів наведена у табл. 3.1.

Таблиця 3.1

Відмінності традиційних звітів від дашбордів у Microsoft Excel

Характеристика	Дашборд	Звіт
Статичність даних	Ні	Так
Оновлення даних у реальному часі	Так	Ні
Елементи	Кілька блоків: таблиці, графіки, звіти і набір даних	Таблиці, графіки або діаграми
Відображення різних показників та їх аналіз	Так	Ні
Затрати часу	Один раз потрібно налаштувати систему і за бажанням додавати, видаляти чи модифікувати її модулі (вихідні дані чи розрахункові показники)	Великі затрати робочого часу на складання звіту
Структура	Можливе будь-яке відображення даних	Стандартизована
Можливі помилки	Мінімум помилок	Часті помилки через людський фактор
Кількість даних	Лише найважливіші показники, у тому числі зведені	Велика кількість даних, у яких просто заплутатися
Актуальність даних	Показники можна переглядати за будь-який період	Показники актуальні лише в момент складання звіту

Так, приміром ТОВ «Дан-Фарм Україна» може аналізувати доходи від реалізації продукції у розрізі її категорій, географії продажів та кварталів, років.

[illegible]

Рис. 3.1. Розгорнутий дашборт оцінки валового доходу від реалізації продукції ТОВ «Дан-Фарм Україна» за видами продукції, регіонів, валюти продажу та років

Крім того, файл з отриманим дашбордом можна розмістити у хмарному сховищі Microsoft Outlook – Share Point, що дозволить надати цілодобовий доступ до цього файлу для внутрішніх користувачів, які потребуватимуть даної інформації для аналізу поточного стану діяльності підприємства за різними напрямками та прийняття обґрунтованих управлінських рішень. Щоб обмежити

можливості внесення змін до дашборду, крім його автора, у програмі можна вибрати налаштування, які дають можливість інших користувачам лише переглядати дані, без опції їх редагування.

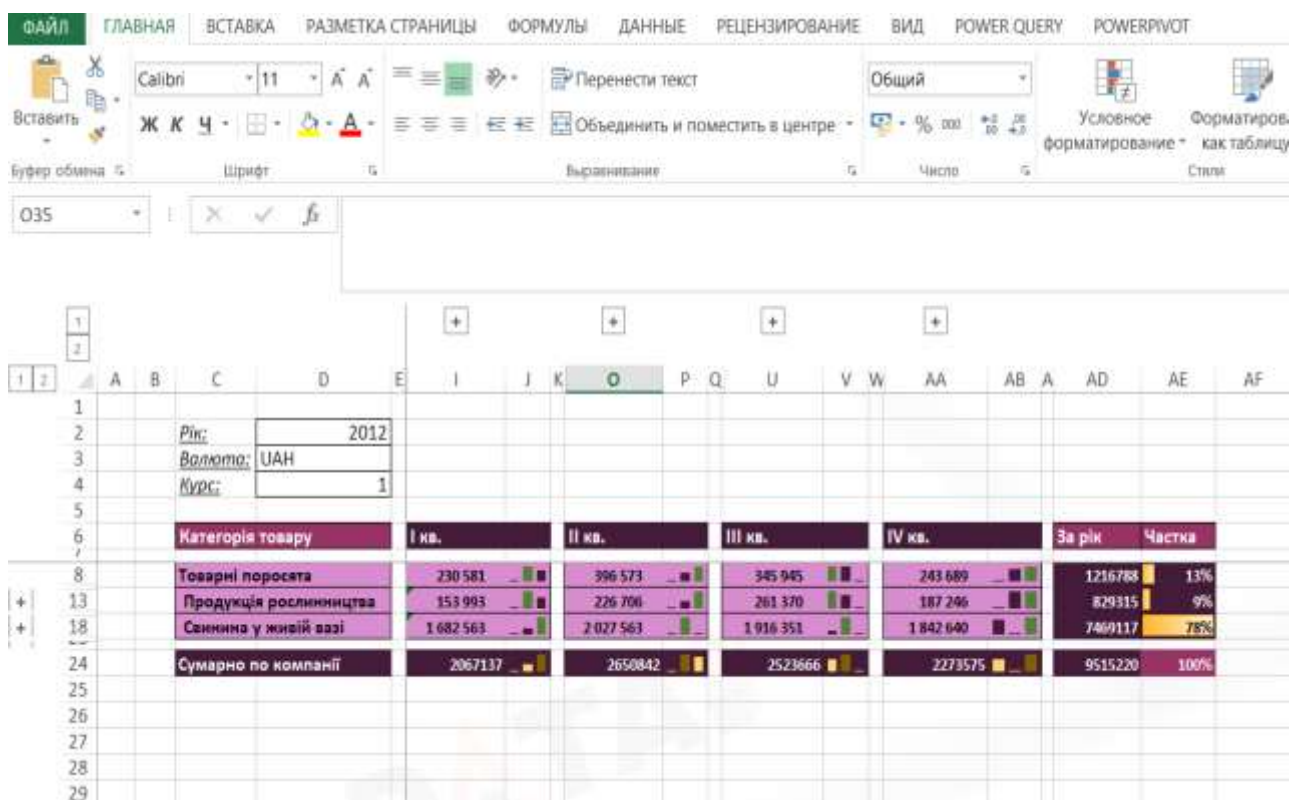

Рис. 3.2. Спрощений (згорнутий) дашборт оцінки валового доходу від реалізації продукції ТОВ «Дан-Фарм Україна» за видами продукції, регіонів, валюти продажу та років

На наш погляд, така автоматизована система значно спростить процес внутрішньогосподарського контролю доходів, витрат і фінансових результатів підприємства. При цьому важливо вирішити і кілька тактичних завдань, щоб повноцінно реалізувати процес правильного обліку та контролю фінансових результатів:

- посилити контроль за правильністю заповнення первинних документів та своєчасністю їх обробки в системі автоматизованого обліку;
- проводити підвищення кваліфікації бухгалтерів у зв'язку з останніми змінами в законодавчій базі обліку в Україні (семінари, курси);

- посилити контроль за реалізацією фінансовим директором його прямих посадових обов'язків, зокрема й щодо проведення аналізу і контролю фінансових результатів підприємства;
- впроваджувати у практику ведення господарської діяльності систему оціночних показників-індикаторів;
- доцільно розробити детальні інструкції конкретним виконавцям (у вигляді посадових інструкцій,) про порядок і терміни реєстрації даних, а також використовувати систему заохочень за належного виконання своїх обов'язків працівниками бухгалтерії та фінансової служби.

Відповідно, створення ефективної системи внутрішнього контролю на підприємстві дозволить:

- гарантувати досягнення підприємством максимальної рентабельності та фінансової стійкості;
- обґрунтовано та раціонально використати наявні ресурси та потенціал господарства;
- своєчасно виявити та знижувати комерційні, фінансові та інші ризики в управлінні підприємством;
- сформувати систему інформаційного забезпечення всіх рівнів управління, що відповідає сучасним, постійно змінним умовам господарювання і дозволяє своєчасно адаптувати функціонування підприємства до трансформацій внутрішнього та зовнішнього середовища діяльності.

Таким чином, механізм внутрішньогосподарського контролю, удосконалений згідно з наведеними рекомендаціями повинен сприяти підвищенню фінансових результатів діяльності підприємства, раціональному та ефективному використанню наявних матеріальних, трудових, грошових, біологічних та інших ресурсів, обґрунтованому оперативному та стратегічному менеджменту, зокрема і управлінню рівнем виробництва, продажу та собівартості виготовленої продукції, що забезпечить стійкі конкурентні позиції на ринку.

ВИСНОВКИ

Наразі проблемним залишається питання обліку та контролю фінансових результатів, адже у науковій літературі та виробничій практиці немає єдиного підхід щодо змісту основних цих категорій. Фінансовий результат підприємства найчастіше ототожнюється із величиною отриманого прибутку чи збитку, проте вважаємо, що його доцільно визначати, оцінюючи фінансову стійкість підприємства чи зміну величини ринкової вартості підприємства.

Для емпіричного дослідження обрано ТОВ «Дан-Фарм Україна» Кагарлицького району Київської області. Основним видом діяльності є розведення свиней, крім того воно здійснює: вирощування зернових культур (крім рису), бобових культур і насіння олійних культур; оптову торгівлю зерном, необробленим тютюном, насінням і кормами для тварин; оптова торгівлю живими тваринами; сільськогосподарськими машинами й устаткуванням; іншими машинами й устаткуванням.

За результатами аналізу основних фінансових результатів (згідно з даними форми №2 «Фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)» за 2018-2022 р. відмічається негативна динаміка діяльності ТОВ «Дан-Фарм Україна». Попри те, що на 52,8% зріс прибуток від операційної діяльності – з 30644 тис. грн у базовому році до 46835 тис. грн у звітному (у тому числі за рахунок зниження операційних витрат на майже на третину (32,8%) – рис. 2.2) і майже на 11% збільшилася виручка від реалізації продукції, товарів, робіт, послуг – з 260782 тис. грн у 2018 р. до 289313 тис. грн у 2022 р., підприємство у 2022 р. отримало валовий збиток (-874 тис. грн) від своєї діяльності.

За рахунок зниження валового прибутку та збільшення собівартість реалізованої продукції: на 7,6% або на 17477 тис. грн проти рівня 2018 р., який сягав 230750 тис. грн., чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) зменшився на 13,7%, що у грошовому еквіваленті дорівнює -39313 тис. грн. Це має негативний вплив, адже саме чистий прибуток є основою для

формування фінансових ресурсів і є фінансовою запорукою зниження ризику банкрутства та зниженням ринкової цінності підприємства.

При цьому, рівень рентабельності діяльності у 2022 р. був на рівні -1,01%, що на 14,88 в.п. більше, ніж у 2018 р., коли він складав -15,9%. Основні зміни ефективності функціонування підприємства пов'язані зі специфікою діяльності та воєнним впливом на ринкову кон'юнктуру на ринку сільськогосподарської продукції, насамперед зі зниженням вартості зернових та олійних культур, зменшенням споживання продукції свинарства через значну міграцію населення, зниження його купівельної спроможності.

Показники ліквідності в ТОВ «Дан-Фарм Україна», які демонструють можливість підприємства погашати короткострокові боргові зобов'язання і конвертувати свої активи в грошові кошти, у підприємстві за аналізований період вони мали негативну динаміку. За 2018-2022 рр. зменшився коефіцієнт загальної ліквідності на -0,41 в сягнув 1,75 у 2022 р., що на 0,25 менше мінімального нормативного значення (2–2,5). показник критичної ліквідності, який у звітному році сягнув 1,17, зменшившись на -0,71 проти показника базового року, а рівень абсолютної ліквідності за 2018-2022 рр. не досягав нормативного значення (0,25-0,3) і переважно складав 0,2.

Показник фінансової автономії підприємства у 2022 р. дорівнює 0,11, що удвічі менше, ніж у 2018 р. (0,24). Це зниження вказує про наявність високого рівня ризику і низьку стійкість компанії в середньостроковій перспективі та не зможе стабільно діяти при зміні ринкової ситуації.

Показник фінансової стабільності у підприємстві має негативне значення та істотно відстає від нормативного значення, який прийнято вважати за одиницю. Хоча за аналізований період ТОВ «Дан-Фарм Україна» вдалося на 20% підвищити цей коефіцієнт, проте варто прагнути до подальшого його покращення. Щодо решти показників фінансового стану, вони теж потребують підвищення.

У ТОВ «Дан-Фарм Україна» облік у частині фінансових результатів регулюється Наказом про обліку політику, розроблену відповідно до Закону

України від 16.07.99 р. №996 «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність», Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку та фінансової звітності, що діяли станом на 01 січня 2015 р. інструкцій, методичних рекомендацій та інших нормативних документів, які регулюють порядок ведення бухгалтерського обліку, складання та подання фінансової звітності, Статуту товариства, облікової політики групи компаній «Беррі Фарм».

У ТОВ «Дан-Фарм Україна» за забезпечення підприємства максимальним прибутком та фінансовою стабільністю шляхом організації фінансової діяльності підприємства відповідає фінансовий директор, який тісно співпрацює з бухгалтерським відділом, що здійснює облік, зокрема й фінансових результатів.

Для реалізації аналізу фінансових результатів підприємство застосовує інформацію бухгалтерського обліку та фінансової звітності, зокрема Форми №2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)» та Форми №5 «Примітки до річної фінансової звітності», порядок формування яких регламентується НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» за основними їх складовими (доходами і витратами).

Операції з обліку отримання доходів підприємством документуються різними бухгалтерськими та юридичними можуть бути як розпорядчими, так і виконавчими документами. Дані за рахунками про одержаний дохід бухгалтери підприємства отримують з первинних документів, облікових регістрів, Головної книги та форм фінансової, податкової звітності. Дані про фінансові результати визначаються оперативно в Звіті про фінансові результати, а в бухгалтерському обліку відображаються заключними записами по підсумку рахунку 79 «Фінансові результати» за звітний рік. Протягом року на рахунках класів 7 «Доходи і результати діяльності» та 9 «Витрати діяльності» відображаються і накопичуються відповідно доходи та витрати, що дає можливість сформувати проміжну (квартальну, піврічну) звітність про фінансові результати.

З огляду на показники аналізу фінансових результатів та фінансового стану ТОВ «Дан-Фарм Україна» реалізація завдань щодо формування дієвої фінансової політики є проблематичною, адже у підприємстві недостатньо налагоджено

систему внутрішнього контролю фінансових результатів, що вимагає оперативного удосконалення з метою збільшення прибутку підприємства та поліпшення його фінансового стану.

Для цього запропоновано застосувати доступне (безкоштовне) забезпечення, що є у звичайному пакеті програм Windows та системи Microsoft Outlook. Основним його інструмент, який рекомендовано застосовувати для формування внутрішньої звітності та систем оперативного автоматичного обчислення фінансових результатів і розрахунку показників ліквідності, платоспроможності, рентабельності, точки беззбитковості, ціни реалізації, обсягів продажів та інших показників, є дашборди, підготовані у табличному процесорі Microsoft Excel. Це інтерактивна панель із важливою інформацією, що згрупована на одному екрані, тобто це система, яка не лише показує дані, а й здатна автоматично в один клік аналізувати їх, оптимізуючи витрати часу та зусиль на підготовку оперативних звітів.

Визначено тактичні завдання обліку та внутрішньогосподарського контролю фінансових результатів, зокрема: 1) посилення контролю за правильністю заповнення первинних документів та своєчасністю їх обробки в системі автоматизованого обліку; 2) підвищення кваліфікації бухгалтерів у зв'язку з останніми змінами в законодавчій базі обліку в Україні (семінари, курси); 3) посилення контролю за реалізацією фінансовим директором його прямих посадових обов'язків, зокрема й щодо проведення аналізу і контролю фінансових результатів підприємства; 4) впровадження у практику ведення господарської діяльності систему оціночних показників-індикаторів; 5) розробка детальних інструкцій конкретним виконавцям (у вигляді посадових інструкцій) про порядок і терміни реєстрації даних, а також використання системи заохочень за належне виконання своїх обов'язків працівниками бухгалтерії та фінансової служби.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Господарський кодекс України : Закон України від 16.01.2003 р. № 436-IV (зі змінами і доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text> (дата звернення: 15.09.2023).
2. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 р. № 996-14. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/en/996-14?lang=uk> (дата звернення: 29.08.2023).
3. Податковий кодекс України від 02.12.2010р. № 2755-VI (зі змінами і доповненнями). – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення 15.09.2023 року).
4. Національні положення (станданти) бухгалтерського обліку. URL: <https://interbuh.com.ua/ua/documents/onemanuals/35131>(дата звернення 15.09.2023 року).
5. Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку та фінансової звітності. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_010#Text (дата звернення: 15.09.2023 року).
6. Концептуальна основа фінансової звітності. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_009#Text (дата звернення 15.09.2023 року).
7. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності». URL: <http://buhgalter911.com/Res/NPSBO/NPSBO1.aspx>. (дата звернення: 16.09.2023).
8. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід»: затверджене наказом Міністерства фінансів України від 29.11.1999 р. № 290, зі змінами та доповненнями. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99>. (дата звернення: 15.09.2023).
9. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати»: затверджене наказом Міністерства фінансів України від 31.12.1999 р. № 318, зі

змінами та доповненнями. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00>. (дата звернення: 15.09.2023).

10. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 18 (МСБО 18) «Дохід». URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_025. (дата звернення: 15.09.2023).

11. Борисова О. Підходи до визначення поняття «фінансовий результат». *Вісник Одеського Національного економічного університету*. 2015. №5. С.5-14. URL: <http://n-visnik.oneu.edu.ua/collections/2015/224/pdf/5-14.pdf> (дата звернення: 26.09.2023).

12. Гришук С.В. Аналіз підходів до визначення сутності поняття «внутрішньогосподарський контроль». *Науково-виробничий журнал «Бізнес-навігатор»*. 2018. Випуск 5 (48). С.151–154. URL: <https://orcid.org/0000-0002-9977-262X>. (дата звернення: 04.10.2023).

13. Скалюк Р.В. Сутність та значення фінансових результатів в системі розвитку господарської діяльності промислових підприємств. *Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету*. 2010. № 18(1). С. 135–141.

14. Полятикіна Л.І., Новикова С.В. Облік і аналіз фінансових результатів господарської діяльності підприємства. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2018. Випуск 20, частина 2. С. 170–173.

15. Вороніна, О.О. Управління фінансовим результатом промислового підприємства: автореферат: спец. 08.00.04 «Економіка та управління підприємствами»; Харківський нац. економічний ун-т. Харків, 2009. 25 с.

16. Філімоненков О. С. Фінанси підприємств : навчальний посібник / О. С. Філімоненков. 2-ге вид., переробл. і доп. Київ : МАУП, 2014. 288 с.

17. Назаренко О.В., Лукаш Р.В. Фінансові результати: сутність та особливості організації бухгалтерського обліку. *Інвестиції: практика та досвід*. 2018. № 22. С. 19–25.

18. Бутинець Ф.Ф., Олійник О.В., Шигун М.М., Шулепова С.М. Організація бухгалтерського обліку: навчальний посібник для студентів вузів

спеціальності 7.050.106 «Облік і аудит»; 2-е вид., доп. і перероб. Житомир: ЖІТІ, 2001. 576 с.

19. Сторчак А.О. Економічна сутність фінансових результатів діяльності підприємства в сучасних умовах. URL: <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-fm/all-fm-2017/paper/download/1786/1447> (дата звернення: 25.09.2023).

20. Знамеровська Т.М., Халевицька Т.Г. Фінансові результати діяльності: сутність, порядок формування та відображення в обліку. *Аграрний вісник Причорномор'я. Економічні науки*. 2014. №75. С. 39-46.

21. Вакульчик О.М., Протасова ЄВ., Нечаєва А.А. Фінансовий результат підприємства: економічна сутність, особливості визначення та аналізу. *Науково-виробничий журнал «Бізнес-новігатор»*. 2019. Випуск 1 (50). С. 162–168.

22. Брік С.В., Мардус О.О. Особливості організації обліку, аудиту та аналізу доходів і витрат підприємства з метою формування його фінансового результату (прибутку). *Економіка. Бізнес-адміністрування. Право*. 2017. № 2 (2). С. 279–290.

23. Бутинець Ф.Ф. Виговська Н.Г., Малюга Н.М., Петренко Н.І. Контроль і ревізія: підручник. Житомир: ПП «Рута». 2002. 544 с.

24. Усач Б.Ф. Контроль і ревізія: підручник. Київ: Знання. 2007. 263 с.

25. Коцупатрий М., Гуцаленко У. Внутрішньогосподарський контроль: організаційні аспекти та класифікаційні ознаки. *Економічний аналіз*. 2010. № 6. С. 433–436.

26. Майданевич Ю.П. Організація внутрішньогосподарського контролю на підприємствах молочної промисловості. *Вісник Житомирського державного технологічного університету. Серія: Економічні науки*. 2007. № 2 (40). С. 118–129.

27. Мурашко В.М., Сторожук Т.М., Мурашко О.В. Контроль і ревізія фінансово-господарської діяльності: навч. посіб. К.: ЦУЛ. 2003. 311 с.

28. Офіційний сайт ТОВ «Дан-Фарм Україна». URL: <https://www.dan-farm.com.ua/uk/> (дата звернення 19.09.2023 р.).

29. Хохлов М.П., Щербань О.Д., Киридова М.А. Поняття оборотних активів підприємства. *Економіка та управління підприємствами*. 2019. Випуск 19. С. 409–414.
30. Кобилецький В. Р. Коефіцієнт фінансової автономії (Коефіцієнт фінансової незалежності). *Онлайн-журнал «Financial Analysis online»*. URL: <https://analizua.com/slovnik-ekonomichnikh-terminiv/346-pokaznik-finansovoji-avtonomiji-pokaznik-finansovoji-nezalezhnosti> (дата перегляду: 16.10.2023).
31. Кобилецький В.Р., Коефіцієнт фінансової залежності. *Онлайн-журнал «Financial Analysis online»*. URL: <https://analizua.com/slovnik-ekonomichnikh-terminiv/347-pokaznik-finansovoji-zalezhnosti> (дата перегляду: 16.10.2023).
32. Кобилецький В.Р. Відносні показники фінансової стійкості. *Онлайн-журнал «Financial Analysis online»*. URL: <https://analizua.com/metodyka-rozrakhunku/100-vidnosni-pokaznyky-finansovoi-stiikosti> (дата звернення: 17.10.2023).
33. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: Наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99#Text> (дата звернення: 20.10.2023).
34. Малахов В.А. Екгардт А.Є. Особливості організації обліку фінансових результатів промислових підприємств за національними та міжнародними стандартами. *Інфраструктура ринку*. 2019. Випуск 32. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2019/32_2019_ukr/65.pdf. (дата звернення: 24.10.2023).
35. Уткіна Н.В. Облік і контроль фінансових результатів діяльності підприємств: теорія, методика, організація. Бухгалтерський облік, аналіз та аудит. Київ, 2008. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/ard/2008/08unvrpd.zip>.
36. Мірошніченко Т.А. Організація внутрішнього контролю над інвестиційною діяльністю. *Нова модель економічного росту: науково-теоретичні проблеми та механізм реалізації*: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (Персиановський, 22–24 квітня 2014 р.). 2014. Т. 1. С. 158–163.

37. Туз О.К., Бурковська А.В. Організація системи внутрішнього контролю фінансових результатів діяльності підприємства. Глобальні та національні проблеми економіки. Випуск 8. 2015. С. 644–646.

38. Рудницький В.С. Методологія і організація аудиту. Тернопіль: Економічна думка, 1998. 192 с.

39. Ковінько М.Д. Внутрішній контроль господарської діяльності підприємства: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Фастів: Поліфаст, 2006. 440 с.

40. Яворова Г.В. Обумовленість виникнення та сучасний стан внутрішньогосподарського контролю на підприємствах України. *Інноваційна економіка*. 2012. №11. С. 274–276.

41. Слатвинська Н.М. Удосконалення внутрішньогосподарського контролю фінансових результатів в умовах цифровізації. *Трансформація національної моделі фінансово-кредитних відносин: виклики глобалізації та регіональні аспекти*: матеріали VIII Всеукраїнської науково-практичної конференції (1 грудня 2023 р.). Ужгород, 2023.